

Donostia, 2020ko urriaren 8a

UDALBATZAREN IDAZKARI NAGUSIARI

MOZIO ARRUNTA, COVID-EK DONOSTIAKO EGOITZETAN ERAGINDAKO EGOERARI, GREBAN DAUDEN LANGILEEN MOBILIZAZIOEI ETA EGOITZA-EREDUARI BURUZKOA

Aitzole Araneta Elkarrekin Donostia udal taldeko bozeramaileak, Udalbatzaren Araudi Organikoko 98. artikulua oinarri, honako MOZIO hau aurkezten du, UDALBATZAN AZTER DADIN, COVID-EK DONOSTIAKO EGOITZETAN ERAGINDAKO EGOERA, GREBAN DAUDEN LANGILEEN MOBILIZAZIOAK ETA EGOITZA-EREDUA DIRELA ETA .

JUSTIFIKAZIOA

Zaharren egoitzen egoera, COVID-19ak eragindako krisia dela eta, kezkarria da: izan ere, horrelako zentroak infekzio-gune nagusia izan dira bai maila globalean –Europan hildakoen erdiak baino gehiago egoitzetan bizi ziren–, bai herri-mailan. Errealitatea ukatu nahi bagenu ere, ezinezkoa da pentsatzea gertatzen ari dena saihestu eta beste alde batera begiratu dezakegula.

Izan ere, Donostian, duela egun gutxi jakin dugu Alai-Etxe adinekoentzako egoitzan 25 erabiltzaile kutsatu direla COVIDarekin, Bakea egoitzak une honetan erabiltzaile kutsatu aktibo bat duela eta joan den hilean jakin zen Zorroagako udal-kudeaketako egoitzak hiru langile kutsatu izan zituela. Horretaz gain, Hermano Garate-San Ignazio egoitzan hainbat pertsona kutsatu dira, eta hiru egoiliar hil dira “bigarren olatua” hasi zenez geroztik. Egoitzak Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskumenekoak dira, eta gure hiria hiriburu duen lurraldean egoera ez da oso desberdina: 25 heriotza geriatrikoetan pandemiaren bigarren olatua hasi zenetik, eta 132 egoiliar kutsatuta Gipuzkoan.

2020ko irailaren 7an, Arabako, Gipuzkoako eta Bizkaiko adinekoen egoitzetan bizi direnen senitartekoek gutun bat bidali diete Lehendakariari eta EAEko 3 foru-aldundietako hiru diputatu

nagusiei. Gutunean, arduradun horiekin biltzeko eskatzen zuten, zerbitzu horietan gertatzen ari dena jendaurrean azaltzea nahi zutelako, ulertezina iruditzen baitzitzaien egoitzek, pandemia hasi zenetik sei hilabete baino gehiago igaro ondoren, kutsatze-puntu izaten jarraitzea. Bestalde, azpimarratzen zuten prebentzio, detekzio goiztiar eta ikuskapen protokoloak ez zirela egiten edo ez zutela funtzionatzen; pertsonak elkarrengandik babesteko neurriak ez zirela nahikoak, eta egoitza askotan instalazioak ez zirela erabiltzen kutsaduratik modu eraginkorrean zaintzeko.

Eta, azkenik, salatzen zuten egoitzei ez zaizkiela eman erabiltzaileen osasuna bermatzeko behar diren baliabide materialak eta langileak. Agintari horiek ez diote erantzunik eman egoiliarren senideek biltzeko eta azalpen publikoak emateko egindako eskaerari, beren betebeharra bada ere.

Azken puntu horri dagokionez, egoitzetako langileei dagokienez alegia, langileek 250 lanuzte baino gehiago egin dituzte 2018ko irailaren 28tik. 2020ko urriaren 7an, langileek 24 orduko greba hasi zuten, Adineko Pertsonen Nazioarteko Egunarekin bat etorritz. Sindikatuek, Gipuzkoako Senideak eta Irauli Zaintzak sustatuta eta Duintasuna kolektiboak babestuta, manifestazioa egin zuten, «lan-baldintza duinak eskatzeko».

Pandemia oso gogorra izan den arren, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta enpresek ez diote erantzun egokirik eman sektoreari. Egoitzak lehen baino okerrago daude. Ohiko langile nahikorik ez izatea inoiz baino gehiago nabari da, zentroen berregituraketa dela eta lan-kargak handitu direlako. Soldatak igotzeko, jaiegunak konpentsatzeko, kontratazioak egiteko eta benetako lanaldia murrizteko eskatzen dute, hau da, egoitzetako lan-hitzarmena berritzeko.

Horren aurrean, zainketa pribatuen eredua dago. Eredue horretan, laguntzaren kalitatea erabat feminizatuta dagoen sektore baten lan-baldintza eskasetan oinarritzen da eta lan-osasuna ez da inondik inora agertzen. Urteak ados jarri gabe, eta negoziazioak joan den urtarrilean hautsita.

Gipuzkoako Adinekoen eta Pentsiodunen Elkarteen Plataformak (PAMPG) ere zainketa-eredua aldatzeko eskatu du, eta bai etxeetan bai egoitzetan zerbitzu publikoa ematea defendatzen dute. Pandemiak adinekoen eskubideei egin dien kalte handia kontuan hartuta, eskatu dute kolektibo horrek –krisi honetako ahulena– bizitza duina izan dezan bermatzeko.

Egoera horren aurrean, martxoan greba atzeratu baino lehen gertatu zen bezala, Gipuzkoako Foru Aldundiak Gobernu autonomikoari eskatu zion dekretatzeko langileen % 100ek lanera joateko betebeharra zutela. Sindikatuen ustez, langileen greba-eskubidea urratu egin da.

Urte hasieratik gaur arte, ez da hurbilketarik bat ere izan langileen eta patronala eta Aldundiaren artean.

Egoera jasanezina da eta ezin da errua besteri botatzen jarraitu –are gehiago kontuan hartuta Donostiako egoitzetan izan den kutsatze eta heriotza kopurua–, egoitzetako langileei erantzukizuna leporatzen, kontuan hartu gabe egoitzetako langileek ahaleginak eta bi egin dituztela pandemia honetan. Mobilizatzen direla aurpegiatzen zaie eta arduragabekeriaz jokutzen dutela esaten, arduradunen aurpegiaren aurrean egunak pasatzen diren bitartean, 250 egun baino gehiago hain zuzen, ezer egin gabe, beren erantzukizuna bada ere, gure adinekoek kutsatzen eta hiltzen jarraitzen duten bitartean. Horregatik, mozio arrunt hau aurkezten dugu.

MOZIO ARRUNTA

1. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Gipuzkoako Foru Aldundiari Donostiako egoitzetan eta, bereziki, Alai-Etxen bizi den egoerari aurre egiteko behar diren baliabide guztiak haien eskura jar ditzala eta bertan bizi diren pertsona guztiak zaintzeko behar diren giza baliabide eta efektibo guztiak integra ditzala, langileen atsedena bermatuta eta egoitzetan desinfekzio lanak maizago egiteko behar diren baliabideak emanda.
2. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen die Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari lurraldeko egoitzetako senitartekoen eskaerari idatziz erantzun diezaiotela, haiekin biltzeko eta behar diren azalpen publikoak emateko.
3. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Gipuzkoako Foru Aldundiari harremanetan jar dadila patronalarekin eta langileak ordezkatzen dituzten sindikatuekin, egoera honi

amaiera emateko, batez ere, pandemia egoeran adineko pertsonen zaugarritasuna handiagoa dela kontuan hartuta.

4. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen die Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari, beren eskumenei dagokienez, jarduteko planak eta prebentzio, detekzio goiztiar eta ikuskapen protokoloak berrikusi, eguneratu eta aplikatzeko, eta gauza bera egitea pertsonak elkarrengandik babesteko neurriei eta garbiketa eta babes neurriei dagokienez.
5. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Eusko Jaurlaritzari lan-ikuskapenak egin ditzala, egoiliarrei zaintzak ematen zaizkien egoitzetako eta osasun-zentroetako lan-baldintzak egiaztatzeko.
6. Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Gipuzkoako Foru Aldundiari adinekoak zaintzeko sistema publiko batera igaro dadila.

Aitzole Araneta Zinkunegi,
Elkarrekin Donostiako bozeramailea